

ВЕСЕЛА КОЛЕДА И ЩАСТЛИВА НОВА ГОДИНА Рецепти за празничната трапеза

Новогодишна баница с късмети

Продукти:



- 4 яйца
- 300 г. сирене
- 100 г. извара
- 100 мл олио
- 100 мл прясно мляко
- 1 газирана вода 300 мл
- 7 дрянови клончета с различен брой пъпки
- 1 монета от 1 лев

Приготвяне:

Яйцата се счупват едно по едно в дълбока пластмасова купа. Сиренето се намачква и се прибавя в купата при яйцата. Добавя се изварата и 100 мл прясно мляко. Разбърква се добре и се слага една супена лъжица от указаното по-горе количество олио. Разстилат се листите. Взема се тава за печене, намазва се дъното и отстрани с олио. Зарежда се един лист, накапва се олио. След като се сложат три - четири листа се слага от плънката. Зарежда се вторият слой листи като всеки един от слоя се накапва леко с олио. Между листите от втория слой се зареждат късметите. Вземат се дряновите клончета и се разпределят равномерно. Отделно на лист хартия предварително всеки дрян е изрисуван и срещу него е написан какъв късмет е наречен. Парата се увива в станиол или фолио и така се слага. След втория слой листа се слага пак част от плънката. Накрая се зарежда третият слой листи (по начина описан по-горе), отгоре се разпределя равномерно плънката, разрежена с 300 мл газирана вода. Пече се в загрята фурна на 200 градуса. След 40 минути баницата е готова. Десет минути преди да се изключи фурната се слагат отгоре парченца краве масло, за да се получи хубава коричка. Баницата с късмети обикновено се пече час, час и половина преди дванадесетия час, за да е топла. В случай, че домакинята предварително знае броя на хората, които ще се съберат на празничната трапеза, е добре да подготви за всеки един от тях късмет. След като е изпечена баницата, слага се на средата на масата, завърта се тавата няколко пъти и всеки посочва кое парче да му се отреже. Домакинята поглежда в списъка и така в първите минути на новата година късметът ще е с вас. След това дряновото клонче не се хвърля, а притежателят му си го завива в салфетка или фолио и го носи със себе си през цялата година.

Новогодишен часовник

Необходими продукти:

1 кг картофи
3 бр. яйца
3-4 бр. кисели краставички
1 бр. червена чушка
50 г. грах
250 г. майонеза
маслини
сол

Приготвяне:

Картофите се сваряват, обелват и намачкват. Прибавят се твърдо сварените нарязани или настъргани яйца, ситно накълцаните кисели краставички, майонезата и сол на вкус. Сместа се разбърква добре, изсипва се в голяма чиния и се украсява като часовник - от нарязаните на лентички маслини се правят цифрите (римски), от чушката се взимат 2 тънки резенчета с различна дължина - за стрелките, като се разполагат, така че часовникът да сочи 11 и 50, а за рамка се нареждат зрънца от сварения грах.

Пържоли в гювеч за Нова година

Продукти:



и пържоли (става и с друго, например с дивеч)

1 кг гъби
1 чаша вино
Моркови, лук, заквасена сметана, горчица, магданоз
Черен пипер, кориандър, индийско орехче, чубрица, джоджен, чесън, бахар, червен пипер, сол, олио
(не е задължително да имате всички подправки и с по-малко става)

Приготвяне:

Пържолите се поръсват с чер пипер и сол, престояват час, пържат се до промяна на цвета, изваждат се. В същата мазнина се задушават лукът, морковите и гъбите. В гювеча се редят ред пържоли, ред лук на кръгчета, ред подправки и горчица. Залива се с виното и се пече на умерена фурна около 2-2,30 часа. Сметаната се слага най-накрая, като се разбърква с малко вода, за да покрие цялото ястие. Поръсва се с магданоза, изключва се фурната и се оставя да ври до изстиване.

Постни пълнени чушки с боб



Сварявате боб, като спазвате правилото на 4-ата вода (след всяко завиране първите три ги изхвърляте). Нарязвате 1 голяма глава лук на ситно и я задушавате в мазнина. Добавяте боба и продължавате да пържите, като разбърквате периодично. Добавяте 2-3 равни супени лъжици доматиено пюре, подправки (джоджен, чубрица, магданоз, машерка, риган и каквото още обичате) и сол. Пържите още малко. С тази смес пълните чушките (ако са сухи, трябва предварително да се потопят във вряла вода, за да омекнат и да се раздуят до оригиналния си размер), нареждате в тавичка, сипвате още 1-2 супени лъжици мазнина и вода, която да покрие около 1/3 от чушките. Печете.

Новогодишни (коледни) медени курабии за елха

Продукти:

250 г. пудра захар
3 яйца
120 г. мед
400-500 г брашно (колкото поеме)
1 ч. л. канела на прах
1/2 ч. л. джинджифил на прах
1/2 ч. л. индийско орехче на прах
щипка карамфил
1 белтък за намазване

За глазурата:

140 г. пудра захар
1 белтък
няколко капки лимон

Приготовление:

Разбиват се яйцата със захарта, прибавят се медът, подправките и постепенно брашното до омесването на меко и гладко тесто. Разточва се на посипана с брашно дъска около 4 милиметра тънка кора и се изрязват различни формички. Нареждат се в намаслена тава и се пекат около 10-15 минути на 160-170 °С. Още топли се намазват с разбития белтък.

Глазура:

Пресятата захар се смесва с белтъка и лимоновия сок и се разбива на гладка маса. Слага се във фунийка и се украсяват вече изстиналите сладки!

Сурвакането

Това е най-характерният за НОВА ГОДИНА обичай, известен в цялата страна. Изпълнява се в ранните часове на Васильовден. По смисъл е пожелание и обредно осигуряване на здраве чрез докосване със сурова (най-често дрянова) пръчка, и то именно в началото на годината. Сурвакарите са деца на възраст от 4-5 до 10-12 г. (някъде само момченца). Събрани на групички от по няколко деца, те обхождат домовете на своите близки и съседи, като започват от своя дом. В чиста премяна и с торбичка, всяко дете носи свежо откършена и украсена пръчка, която има специално название - сурвакница, сурвачка, суровакница, василичарка и др. Нейната украса, свързана често с основния за даден район поминък, е твърде разнообразна - преплетени клонки, наниз от пуканки, разнообразни вълнени конци, малки кравайчета. Най-напред децата удрят с пръчка всеки член от семейството, като започват от най-възрастния, и честитят:

Сурва, сурва година,
весела година,
зелен клас на нива,
голям грозд на лозе,
жълт мамул на леса,
червена ябълка в градина,
пълна къща с коприна,
живо-здро до година,
до година, до амина.

Сурвакарската благословия не се пее, а се изрича. Тя представлява вербална магия, чието действие подсилва осигуряването на здраве и изобилие във всичко. Често се сурвакат и домашните животни. При обхождането сурвакарите се провикват от първата врата: "Сурва, сурва година", а вътре сурвакат всички наред с думите: "Сурва година, весела година, живо здраво до година, до година до амина". В някои села децата пеят и песни. Навсякъде те получават от домакините кравайчета, плодове, орехи, сланина, дребни пари и по-малки подаръци. Някъде дряновите пъпки от сурвакницата се пускат в полозите на кокошките, за да се мътят пилета. Среща се и вярването, че младите жени, за да им растат дълги и лъскави косите, трябва да ги измиват с вода, в която пускат откъснатите скришом пъпки. На връщане къщи децата в Пловдивско хвърлят пръчките в някой двор или в реката - "да не носят у дома бълхи".

В Централна и Източна България сурвачката се украсява с плодове, зърна и хлебни изделия, докато в Западна България често се окачват и монети. Задължително е обаче дряновите клонки да се привържат, с което сурвачката добива форма на единично или двойно кирилско "Ф". Има и още нещо – дряновата пръчка, оформена като сурвачка, има магическа сила само в един ден от годината, през другите дни тя е обикновена вършина! Сутрин рано, или още в първите часове на празника, младите сурвакари посещават стопаните и чрез отмерени удари със сурвачката по техния гръб изричат благопожелания за здраве, берекет и късмет. Никой не се отказва от тези удари, които носят магическа сила и правят пожеланията по-реални, напротив – колкото по-силни са ударите, толкова по-скъпи са наградите за нетърпеливите сурвакари.

Произход

Произходът на обичая сурвакане е спорен, макар че неговият смисъл е ясен. Не се оспорва неговият древен предхристиянски характер, макар че няма данни кои народи - траки, славяни или прабългари, са го използвали. Със сигурност обаче той не е славянски, тъй като е напълно непознат сред големите славянски народи, близки или далечни. Името на обичая (сурвакане), името на магическата пръчка (сурвачка, сурвакница), както и виковете, които придружават магическото действие сурвакане (Сурва, сурва!) са дали основание на мнозина да свържат този обичай с прабългарите, имайки предвид името на древноиранския и индоарийски бог на Слънцето Сурья. В основата на думата "сурвакане" стои коренът "сур" - "огнен", който се свързва с раждането на новото слънце.

Засега обаче няма данни други древни и настоящи народи от индо-иранския кръг да притежават такъв

обичай, което прави твърдението за чисто прабългарския произход на обичая не твърде убедителни. Някои автори правят външно морфологично сравнение на българската сурвачка с древния жезъл на античния Хермес, наречен кадуцей или керикеон, но чисто външната прилика не дава основания за изводи относно произхода на обичая.



Сурвакането е новогодишен обичай и има за цел измолване на успешна нова година. Очевидно се вярва в магическата сила на дряновото дърво, което трябва да увеличи силата на благопожеланията. Това заключение се съгласува с факта, че много древни народи са вярвали в божествената роля на особени дървета и гори. Древните българи са обожествявали някои видове дървета, по-специално дъба, считайки го за цар на всички дървета. Освен древните прабългари, етнически сродните с тях хазари също са обожествявали дъбовите дървета и са им принасяли жертви. Хазарите почитали и свещени гори, чиито вековни дървета символизирали мощта на боговете. Вярва се, че който отчупи клонче от тях е заплашен от полудяване и смърт. Доказано е, че славяните също са обожествявали дъбовите дървета. При древните гърци храмът на Зевс бил построен сред дъбова гора. Омир е сравнявал мъжката сила и издръжливост със силата на дъба. При древните източни кавказци, а вероятно и при техните съседи прабългари, в деня на възраждащото се Слънце (25 декември, Коледа) се е запалвало дъбово дърво наречено Гула, което значи Бъдник. Същият обичай на същия ден е характерен и за съвременните българи, макар че все още не е ясно от траките или от прабългарите той е наследен. При славяните, живеещи далеч от България, обичай Бъдни вечер със запалено дъбово дърво няма, но в съседна Сърбия той е съществувал в близкото минало и днес отново се възражда. По всичко изглежда обаче, че той е заимстван от България, откъдето има най-вероятно синкретичен прабългарски и тракийски произход.

МОЯ НОВА ГОДИНА

Във тази чудна бяла нощ къде си?



И тази нощ ли ме оставяш сам?
Годината на теб какво донесе?
На мене ли? Подарък най-голям...
Една торба със мъка пак остави
годината под моята елха
от мъката аз песни ще направя,
от сълзите - на римите смеха!
Но песните ми няма да са тъжни –
до хората ще стигат без скръбта –
поетите - те винаги са длъжни
да не показват сълзи пред света!
Самички своите сълзи да изпият
дори в новогодишния си тост
и хамлетовска мъдрост да разкрият
на хората всевечния въпрос:
"Да бъдем ли?..."
Защо пък да не бъдем?
Та в бъдното са нашите очи,
макар светът понявга да ни пъди
и глътнатият залък да горчи!...
Годините ще спират като гости,
но ние ще оставаме след тях,
защото се обичахме по-просто
и всяка скръб обръщахме на смях!...
Във тази чудна бяла нощ къде си?
Годината на теб какво донесе?

Дамян ДАМЯНОВ

Коледна приказка

Милост

Наближи Коледа. Падна дълбокият сняг в черковния двор. Дигна се една сутрин старият камбанар дядо Митрофан. Грабна лопатата и разрина една пътека - от дъбовата врата на стаята си до камбанарията. Като се прибра вътре на топло, старецът сне ръкавиците, които му беше изплела баба Митрофанка, и рече:

- Знаеш ли какво реших, докато метях снега?

- Какво?

- Реших да заколя петела за Коледа.

- Стой, не думай! Как ще го прежалим?

- Няма какво да сторим. На Коледа може да ни дойде някой гостенин. Как ще го посрещнем, като нямаме нито прасе, нито кокошчица, нито една лъжичка блажинка?

- Прав си - клюмна глава баба Митрофанка и дигна престилката си — да обърше сълзите си.

В туй време крушовата главня на огъня изпращя. Една червена искра се завъртя покрай веригата нагоре и хвъркна през комина. Върху най-горната затоплена тухла на комина се беше наместило едно врабче, да си топли измръзналите крачета.

- Дядо Митрофан осъди петела на погубване! - извика искрата и угасна.

Врабчето трепна и подскочи. Отлетя към курника. Влезе при петела.

- Какво дириш тука? - попита петелът.

- Дойдох да се простим с тебе, защото днес дядо Митрофан ще ти вземе главата.

- Затуй съм сънувал нощес един червен гердан - продума петелът и отпусна жално криле надолу. - Какво да правя сега?

- Бягай - посъветва го врабчето. - Нали знаеш, че Стоянова майка плаче, а Бежанова майка не плаче.

Дядо Митрофан тръгна да си точи ножа и заръча на баба Митрофанка да хване петела. Баба Митрофанка натроши царевични зърна в полата си и ги изсипа пред курника. След туй отнесе голямото корито и го подпря полуизправено с една тояжка. Долния край на тояжката завърза с дълго въже, проточено до нейния прозорец. След като свърши тая работа, хитрата бабичка отвори вратичката на курника и отиде към прозореца. Хвана другия край на въжето. Щом петелът се навре да кълве зърната, тя ще дръпне въжето, тояжката ще падне и коритото ще похлупи петела.

Но петелът разбра измамата. Той беше по-хитър от баба Митрофанка. Показа си главата, разпери криле и се дигна към високата топола, която се беше възправила като огромна бяла свещ над черквата. Кацна на самия връх и там се сгуши.

Тогава баба Митрофанка плесна ръце, разлюти се, грабна секирата и нагази в снега между каменните кръстове. Отиде да сече тополата.

- Скоро да слизаш - викна тя на петела - или ще отсека тополата!

- Отсечи я де! - отвърна петелът. - Ако я отсечеш, тя ще падне върху черквата, черквата ще затисне попа, а тебе ще те изпратят в тъмницата.

Баба Митрофанка не разбра какво ѝ говори петелът, удари два-три пъти със секирата и се замисли. Постоя малко под дървото и като ѝ помръзнаха ръцете, бързо се прибра в къщи и подгони котката с ръжена.

Върна се дядо Митрофан, закани се с юмрук на петела и слезе към кръчмата да си подслади с винце огорчената душа. Прибра се късно. И нали беше посръбнал - сънят му нямаше край. На сутринта някой похлопа на вратата. Чу се гласът на попа:

- Хей, дядо Митрофане? Жив ли си? Пладне стана, а ти още не си бил камбаната.

- Прощавай, дядо попе, ама будилникът ми побягна и тази нощ не му чух гласа.

На другия ден дядо поп се закани:

- По празниците ще ида да намеря друг камбанар. Ще подиря някой по-ранобуден старец. Ти ми объркваш черковната служба.

Седна дядо Митрофан до огъня и заклати отчаян глава. Намести се баба Митрофанка и зарони два реда сълзи.

- Какво ще правим сега, посред зима, ако дойде друг камбанар? Къде ще си денем главите в този сняг? Ама ти си виновен - прокуди си будилника, като рече: ще го заколя.

- Сбърках. Искам да му обадя, че няма да го коля, ама как да му кажа, като не му разбирам кокошия език?

В туй време крушовият пън изпращя и една червена искра се дигна нагоре. Тя изскочи през комина и викна:

- Дядо Митрофан реши да не коли петела за Коледа.

Врабчето, щом чу тия думи, подхвъркна към тополата.

- Хей, петльо! Как си?

- Умирам от глад и студ.

- Слизай долу!

- Страх ме е от ножа.

- Не бой се. Аз ти нося коледна милост. Утре е Коледа, а дядо Митрофан реши да те помилва за празниците.

Петелът радостно подхвъркна надолу, изправи се пред дъбовата врата на старците и закукурига. Старците го чуха, отвориха вратата, поканиха го да влезе и го нагостиха като драг гостенин.

Към полунощ курникът гръмна от петльовата песен, а камбаната заехтя и обади на хората, че е настъпил големият празник. Богомолците със запалени свещи задръстиха черквата. Дядо поп остана много доволен и на сутринта занесе на старците пълно менче с кървавица.

Ангел КАРАЛИЙЧЕВ



ВЪТРЕШНО СЪЮЗНА ДЕЙНОСТ В управителния съвет на ССБ

На 29 и 30 ноември 2009 г. управителният съвет на Съюза на слепите в България проведе своето рутинно заседание. По първа точка от дневния ред членовете на УС приеха, на практика без коментари, отчета за финансовата дейност на ССБ за деветмесечието на 2009. От предложената информация е видно, че за отчетния период Съюзът е реализирал печалба от регламентирана стопанска дейност в размер на 76 659 лв., като по-голямата част от нея се дължи на получени през периода дарения в натура.

Следващата точка от дневния ред бе посветена на информацията за финансовата дейност на НЦРС Пловдив за деветмесечието на 2009 година.

От отчета става ясно, че за отчетния период Рехабилитационният център отчита печалба от стопанска дейност - две хиляди лева, и загуба от нестопанска дейност 21 000 лв.

След това членовете на управителния съвет приеха информацията за стопанската дейност на предприятията в структурата на "Успех ССБ Холдинг" ЕООД за деветмесечието на 2009 г. Като цяло към 30-и септември холдингът приключва на печалба в размер на 117 000 лева спрямо 808 000 лева за деветмесечието на предходната година. Резултатите по предприятия са както следва: София - печалба 81 хил. лв., Дряново - загуба 200 хил. лв., Варна - печалба 27 хил. лв., Пловдив - печалба 33 хил. лв., Русе - печалба 27 хил. лв., Шумен - печалба 14 хил. лв., Сливен - загуба 21 хил. лв., Плевен - печалба 26 хил. лв. и Централа - печалба 130 хил. лв. Това е финансовият резултат като цяло, за съжаление обаче няма предприятие, което да е отчетло печалба само от производствена дейност.

Членовете на управителния съвет решиха на следващо свое заседание да обсъдят по-детайлен анализ на реалното състояние на "Успех Филтър ССБ" ЕООД и „Успех Техноком ССБ“ ЕООД и да разгледат възможните мерки, необходими за стабилизирането и съществуването на тези предприятия. След това бе обсъден и приет договор с фондация "Очи на четири лапи" за отдаване под наем на фондацията на складово помещение, представляващо хале от 270 кв. метра, находящо се на територията на софийското предприятие. Помещението се отдава на фондацията за безвъзмездно ползване в срок от 10 години. При поява и реализация на одобрено от управителния съвет инвестиционно предложение, засягащо имота - предмет на този договор, праводателят има право да прекрати договора с тримесечно предизвестие, но не по-рано от две години от датата на сключване на договора.

В случай на такова предсрочно прекратяване на договора за ползване праводателят е длъжен да възстанови част от средствата, инвестирани в обекта, пропорционално на остатъка до крайния срок на договора.

Управителят на холдинга г-н Мирчев информира членовете на управителния съвет за резултатите от дейността и сегашното състояние на развойната база в Русе. В момента на трудов договор към базата са само 4 човека, които могат да бъдат освободени във всеки един момент, в който това се наложи. От страна на ръководството се правят опити базата да се съживи чрез приемането на външни поръчки, а не само на поръчки от нашите предприятия.

Както всяка година управителният съвет обсъди въпроса за членския внос в организацията - съответно за съюзни членове, за асоциирани членове на ССБ и членския внос за ползвателите на съюзните фонобиблиотеки. Управителният съвет реши през 2010 година членският внос за съюзни членове да остане в размер два лева за година. Членският внос за асоциирани членове на съюза да се запази в размер на 20 лв. Размерът на членския внос за ползване на фонобиблиотеките е както следва: за съюзни членове - два лева, за други читатели - 20 лв.

След това УС прие решения, отнасящи се до организирането и графика на провеждане на предстоящите отчетно-изборни събрания в териториалните съюзни организации. Съгласно решението на УС те трябва да се проведат през периода 1-и март - 30-и май 2010 г. В срок до 15-и февруари 2010 г. председателите на РСО трябва да представят график за провеждане на общите отчетно-изборни събрания на ТСО в ЦУ на ССБ. Управителният съвет определи норма на представителство за избор на пълномощници за регионалното събрание на пълномощниците – на 30 съюзни членове един пълномощник и за остатъка над 15 членове ТСО да има право на още един пълномощник.

Управителният съвет обсъди направените от правителството на Република България предложения за промени в закона за социалното подпомагане и в закона за интеграция на хората с увреждания. В тази връзка членовете на УС изразиха мненията си по отношение на изразеното от Национално представените организации на и за хора с увреждания становище по предложените изменения.

Председателят на ССБ г-н Долапчиев запозна членовете на УС с предложените промени в закона за социалното подпомагане и закона за интеграция на хората с увреждания. Управителният съвет одобри изготвените становища, свързани с промените в тези закони, както и предприетите мерки и действия от Национално представените организации на и за хора с увреждания.

В точката "Обсъждане оферта за продажба на недвижима собственост на имот в София на ул. "Иван Асен II" управителният съвет разгледа и отхвърли променената от страна на брокерската фирма оферта и възложи на комисия в състав В. Долапчиев, Борислав Лазаров и Стефан Данчев да проведе разговор с цел координиране на позициите в преговорите с потенциални купувачи на имота, с другия собственик на имота.

В рамките на следващата точка - дискусия по проблемите на организацията, членовете на УС изразиха своето безпокойство от затвърждаващата се тенденция към намаляване на броя на съюзните членове и причините за това. Беше възприето становището, че трябва да се засили работата с очните ТЕЛК.

Особено трудна става работата с младите съюзни членове, тъй като днес, за разлика от предишни години, организацията не може вече да им предложи възможности за тяхната трудова реализация.

Все в рамките на тази дискусия бе обсъден въпросът за необходимостта и съществуващите възможности от страна на ССБ да осигури преференциални цени за членовете на организацията за ползване на мобилен и стационарен телефон, и интернет.

Отчетена бе острата нужда от осигуряване на помощно-технически средства за съюзните членове.

Членовете на управителния съвет се съгласиха, че е препоръчително да се засили присъствието на ССБ в публичното пространство.

След това те изслушаха устна информация от председателя на ССБ за хода на процедурите за продажба на двата парцела в Шумен. От информацията стана ясно, че, при приетите от управителния съвет цени на имотите, към настоящия момент не са се появили никакви купувачи. Поради това Управителният съвет реши да покани на свое заседание за разговори фирма "Артемис" - наемател на промишлени сгради на територията на "Успех Металпринт ССБ" Шумен, вземайки предвид не особено атрактивното от пазарна гледна точка местоположение и спада на цените на пазара на имотите. Управителният съвет даде съгласието си определените с решение от 21-и април 2009 година цени за продажба на свободните апартаменти в село Богомилово да се намалят с 10 процента. С това решение дневният ред на заседанието бе изчерпен и то бе закрито.

Димитрина МИХАЙЛОВА

ЕВРОПЕЙСКИ ФОРУМ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ Европейски пакт за хората с увреждания - бъдещето не може да чака!

Стокхолм 19-и октомври, 2009. Европейският форум на хората с увреждания, гласът на 65 милиона европейски граждани с увреждания, проведе среща в шведската столица, за да се приеме предложението за Европейски пакт за хората с увреждания.

"Този политически инструмент ще осигурява реално включване на хората с увреждания в Европейския съюз чрез насърчаване на правата на хората с увреждания и чрез разработване на силна програма, ангажираща както институциите на ЕС, така и държавите - членки" обяви Янис Вардакастанис, председател на организацията.

Швеция е европейски лидер в областта на насърчаването на правата на човека - правителството ратифицира Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (UNCRPD) през декември 2008 г. и шведското председателство на Европейския съюз е на път да постигне съгласие за приемане на Конвенцията от Европейската общност до края на годината. Това се случва за първи път в историята - Европейската общност да се присъедини към международен договор за правата на човека. Тази ратификация е мощен сигнал, изпратен към държавите-членки, както за изпълнение на UNCRPD на



не на инвалидността като ключов проблем.

Този политически контекст предполага реална нужда от координирани действия. Това е от решаващо значение за Европейската комисия да синхронизира своята стратегия за хората с увреждания с

държавите – членки. Европейският пакт за хората с увреждания е основен инструмент в тази насока. Ингрид Бурман, говорител на шведската федерация на хората с увреждания, заяви: "Европейският пакт за хората с увреждания ще бъде движеща сила, която ще позволи на ЕС и неговите държави-членки да отплават към Европа без бариери за лицата с увреждания". Чрез този договор Лисабонската стратегия ще даде нов тласък за социалното включване на хората с увреждания, признавайки инвалидността като един ключов фактор. Пактът ще обхваща заетостта, социалната закрила, образованието, растежа и конкурентоспособността, политиките за електронно включване и научни изследвания.



анис, председател на Европейския форум на хората с увреждания, припомни положителния ефект на Европейския пакт за равенство между половете, приет през 2006 г., и подчерта, че: "Пактът за хората с увреждания има за цел да даде ясна дългосрочна насока на политиката, свързана с инвалидността на европейско ниво, чрез определяне на стратегически мерки, включително законодателни, и цели на ЕС и на национални равнища до 2020 г."

След признаването от страна на международната общност на техните човешки права, хората с увреждания ще очакват системни подобрения на условията им на живот и зачитането на техните равни права за участие в политиката на всички нива.

Европейският форум на хората с увреждания с нетърпение очаква да участва в процеса на развитие на Пакта за хората с увреждания. Изпълнението на UNCRPD е предизвикателство за всички заинтересовани страни и всички ще имат полза от приемането му – държавите - членки, Европейската комисия и 65 милиона души с увреждания в Европа.

Кеворк КАБЗАМАЛЯН

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Тополовград

Благородна идея в действие

3 декември е ден за засилване на дискусиата по темата за свободния и независим живот на хората с увреждания, за тяхното пълноправно участие в обществото. На него правим обществено достойние добрите и лошите закони и практики по отношение на хората с различни възможности. От тази година инвалидите и самотните стари хора в Тополовград ще се възползват от една благородна и високохуманна по своята същност оперативна програма. На 1 декември стартира проект "Възможност за промяна чрез предоставяне на услугите домашен помощник и социален асистент". Ръководител на проекта е Донка Джонджорова, а партньор в тази дейност е общината. Благодарим на всички, които са допринесли тази добра инициатива да се превърне в реалност. Отколешна мечта на всички съюзни членове от ТСО Тополовград е хубавите думи интеграция, равнопоставеност, спонсори,

дарители и грижа за хората в неравностойно положение и специфични потребности да се превърнат в реалност. Напомняме на цялата общественост, че 3 декември не е празник, това е ден, към който ще се връщаме отново всяка година, за да насочим вниманието на цялата общественост към нас и нашите нерешени проблеми.

Пенка ДОБРЕВА

Дупница

На 17 октомври тази година в заседателната зала на община Дупница бе проведено отчетно събрание на ТСО Дупница. От името на председателя на организацията отчетът бе прочетен от зрящия сътрудник Христина Стоилкова. Бе приета и едногодишна програма за работата на ТСО. В отчета на УС бе посочено актуалното състояние на организацията – брой членове, отчитане на членския внос, както и мероприятията, проведени в организацията през изминалата година.

При последвалите обсъждания на отчета и мероприятията бяха направени ценни предложения за



низацията. Беше обърнато внимание на посещението на болните и възрастни членове. Внимание бе обърнато на сегашното и бъдещото провеждане на екскурзиите, увеселителните и развлекателните мероприятия. Подчертано бе, че излетите трябва да станат често срещано явление в живота на организацията, тъй като те не изискват никаква специална подготовка и организация, а разположението на Дупница позволява това.

Беше обърнато внимание и на организационните проблеми, каквито са приемът на нови членове, събирането на членския внос, въвеждане на интернет в клуба, както и снабдяването на членовете с компютри с цел общуване чрез "Скайп".

Дарвин ПЕРАНОВ

Кюстендил

На 15 октомври в заседателната зала на областния съвет в Кюстендил бе учреден съвет за работа с хора с увреждания като помощен орган към областния управител г-н Любомир Анчев. По негова покана на учредяването присъстваха г-жа Вукова от Агенцията за хора с увреждания, упълномощени от кметовете на общините лица, а също така г-н Борислав Лазаров – председател на Регионалната организация на слепите, представители на Съюза на глухите, г-жа Кънка Витова от спортен клуб "Пауталия спорт - 2005", представители на Дневен център за деца с увреждания – Дупница, Асоциация "Диабет" и др.

В самото начало на срещата г-н Борислав Лазаров подчерта, че 15 октомври се отбелязва като Международен ден на



а незрящите. По този повод той изрично подчерта, че това не трябва да се възприема като празник на незрящите и поднесе на вниманието на присъстващите исторически факти по случай Деня на белия бастун и Международния ден на незрящите.

Господата Милчо Порожанов, Димитър Стоилков и Дарвин Перанов – членове на регионалната организация на незрящите поздравиха присъстващите в залата със свои изпълнения.

Подробно бе разгледан и обсъден проектоуставът за работа на областния съвет. В хода на обсъждането стана ясно, че той е помощен консултативен орган към областния управител г-н Анчев и не се предвижда финансирането му. Избрани бяха ръководни органи на съвета – председател, зам. председател и секретар. По препоръка на областния управител за председател бе избрана г-жа Даниела Годинова – зам. областен управител, а за зам. председател бе избран г-н Борислав Лазаров.

Дарвин ПЕРАНОВ

Русе

От дълбока древност хората са установили, че не трябва да се разчита само на случайността. Това пък налага да се прави отчет на свършеното. Макар да живеем във времето на високите технологии, нуждата от годишен отчет на фирми и организации става все по-належаща.

Затова на 29.10.2009 година ТСО Русе с председател Росица Маринова проведе своето годишно отчетно събрание. То се състоя в аулата на Русенския университет, предоставена ни от академичното ръководство, за което сме им много благодарни.

След задължителните мероприятия по установяване на кворума и други процедури, присъстващите



д и финансовите проверки. Гост на събранието бе Кремена Богданова – представител на дирекция "Социално подпомагане", към която бяха отправени много въпроси. Най-често срещаните питання бяха кога и какви документи трябва да се подготвят за новата социална оценка и интеграционни добавки. След разискванията събранието задължи ръководството да улесни съюзните членове при подготовката и предоставянето на документите. Изказаха се мнения за отношението на социалните работници по места към хората лишени от зрение.

Събранието прие отчета на ръководството и направените препоръки.

Накрая бяха направени важни съобщения, отнасящи се до всички членове.

Тодор ЛАЗАРОВ

Пловдив

От 2 години канадската борба, като нов за нас спорт, намира все повече и повече привърженици сред членовете на Обединен спортен клуб на сляпо-глухите "Марица" Пловдив. Освен в нашите държавни първенства, миналата година участвахме в националния турнир за инвалиди в Горна Оряховица, където спечелихме едно трето, едно четвърто и две осми места. Тази година, след успешното представяне на състезанията в Пловдив, завоюваните 3 златни, 5 сребърни и 5 бронзови медала ни дадоха надежда, че можем да се представим по-добре на голямата сцена. Последното състезание за годината беше на 17 октомври в село Селановци, близо до град Козлодуй.

Осигурените средства от община Пловдив спомогнаха за добрата атмосфера в отбора.

Нашият клуб заема приоритетно място в спортно-интеграционната дейност на общинския съвет и затова г-жа Стоянова, която завежда спортния отдел, веднага откликна на молбата ми за финансова помощ, необходима за пътуване, нощувки и всички останали разходи.

На 16 октомври четирима мъже и пет жени се качихме на влака и потеглихме към Дунав. Град Враца, където щяхме да ношуваме, ни посрещна със ситен сняг и студен, но освежителен ветреца. Настанихме



Следобедът премина в обсъждане на предстоящия турнир. Знаехме, че конкуренцията ще бъде жестока и това наистина се оказа така.

Рано сутринта на 17 октомври пристигнахме в Селановци. Посрещна ни Любо, организаторът на състезанието. Всеки, който е присъствал на такива мероприятия не може да не ги помни. На тях цари истинско приятелство и това че си инвалид няма абсолютно никакво значение. Селановци не направи изключение в това отношение. Да те приемат като равен и да ти засвидетелстват уважение за това, че въпреки физическия недъг си намерил сили да участваш на такъв форум е невероятно изживяване. Шегите и закачките съпътстват битките. Виждаш как победител и победен напускат подиума прегърнати.

Турнирът започна около 13 часа. Първо минаха юношите. Тук беше най-многобройната група участници. След тях дойде ред и на хората с увреждания, където щяхме да се състезаваме и ние. Оранжевият отбор, имам предвид спортен клуб "Марица", зае посоченото му място и борбите започнаха. Заредиха се победи, загуби, пак победи, пак...

Срещата с европейските призьори Марин Пейчев, Захари Стоянов, Георги Киряков те прави по-борбен, по-отговорен и ако умееш да извлечаш полза от двубоите с тях, загубите не са болезнени. След мъжете се появиха и дамите. Наблюдавайки ги отстрани, човек разбира защо тяхното участие в канадската борба се определя като черешката на тортата. Бият се с такава жар, с толкова много стръв и желание за победа, че чак мъжете им завиждат. Пловдивчанки отстъпиха само първото място на горнооряховското откритие на Марин Пейчев - Мария Луиза.

От Селановци си тръгнахме с едно второ, две трети, три четвърти, три пети и три шести места, общо при мъжете и жените. По-важното за нас обаче е частицата от духа на голямата игра, която можахме да вземем на връщане в Пловдив.

Кирил ДАМЯНОВ,
председател на ОСКСГ "Марица"

Добрич

Да запазим блясъка в очите си



На 30.11.2009 в клуб "Детелина" гостува д-р Илияна Ананиева - офталмолог, приятелка на сляпо-глухите в Добрич. Тя е с нас още от самото учредяване на организацията ни. Темата, по която дискутирахме бе: "Как да се предпазим от синдрома на "сухото око"?" Ето и някои от нейните съвети:

1. Избягвайте задимени и прашни помещения!
2. Проветрявайте редовно дома си!
3. Разхождайте се често на чист въздух!
4. Не пушете, яжте богата на витамини храна /плодове и зеленчуци/!
5. Пийте вода - около 2 л. на ден!
6. Гледайте умерено телевизия - поставяйте си очила за далече!
7. Не прекалявайте със взирането в компютъра - използвайте защитни очила!
8. Излизайте на слънце със защитни очила / слънчеви/!
9. Поставяйте медикаменти в очите само ако са предписани от очен лекар!
10. Овлажнявайте периодично очите си с "изкуствени сълзи" при чувство за сухота!

Благодарихме от сърце на д-р Ананиева! Очите, както всички други органи, имат нужда от грижи. Необходимо е да им отделяме повече внимание, за да запазим дълго време красотата и блясъка в тях.

Калинка КОВАЧЕВА

Признателните слепи

С голям концерт под надслов "Отново всички заедно" на 2.12.2009 г. в залата на Общински младежки център "Захари Стоянов" отбелязахме Международния ден на хората с увреждания - 3 декември. Самодейци от всички НПО в Добрич изявиха своите таланти и дарования. За пореден път доказахме, че благородният порив на човека и силата на духа са онази движеща сила, която ни обединява в името на общите ценности, общия път и общото бъдеще!

Световният ден на незрящите хора бе отбелязан и в Добрич. В ЦСРИ се събрахме членове на РО на сляпо-глухите, ТСО на слепите и от "ХобиСклуб". Гост на незрящите бе г-жа Албена Донева - главен експерт към община Добрич. Кристина Димитрова - ръководител на екип, приветства потребителите на центъра, като им пожела здраве и успех при усвояването на брайловото писмо и компютърната грамотност. Прочетени бяха поздравителни адреси по повод 11-ия рожден ден на ЦСРИ от кмета на община Добрич - Детелина Николова и председателя на НАСГБ Димитър Парапанов. Присъстващите се запознаха с живота и делото на Валентин Аюи и Луи Брайл - двамата учители на слепите. Последва викторина с интересни въпроси и прекрасни награди. Проведе се брайлово четене, с цел представяне на повестта "Дете на нощта", с участието на Делян Калинков, Златка Ганева и Калинка Ковачева. Преподаватели и служители от Центъра получиха цветя и думи на благодарност за вниманието и търпението, които проявяват към нас. Делян Калинков поздрави всички присъстващи с изпълнение на флейта.

Калинка КОВАЧЕВА

И нека никога повече няма стени, които да ни разделят

Под този надслов в НПО "ХобиСклуб" се проведе срещата за отбелязване на 20 години от началото на демократичните промени. Този път беседата започна нашият приятел и член на гражданската ни организация Владимир Димитров. Филолог по образование и журналист по призвание той направи една прекрасна ретроспекция на събитията, случили се за тези 20 години. Аудиторията, отначало тиха и послушна, бързо бе провокирана от различни спомени за сполуки и несполуки на прехода. Изводите остават за всеки от нас. Тръгвайки си, хората отнесоха своите мисли и спомени.

Иван ТОДОРОВ

Габрово

Центърът за социална рехабилитация и интеграция на зрително затруднени лица отбеляза световният ден на слепите

Центърът е делегирана от държавата социална услуга в общността. Мултидисциплинарен екип от психолог, трудотерапевт и тифлопедагози предлага специализирани услуги за незрящи и слабовиждащи хора.

Пет компютърни конфигурации със специализиран софтуер за незрящи "Jaws for Windows" осигуряват обучението по компютърна грамотност. Говорещата програма дава шанс на потребителите без зрение да пишат и да четат книги в електронен и MP3 формат, да работят с документи, да ползват Skype, електронна поща, да разглеждат Web страници.

Двеста години след рождението на Луи Брайл неговото писмо съхранява интереса на хората, тотално изгубили зрението си. Брайлови пишешци машини, плочи и шила, пособия за моделиране на релефно - точковия шрифт стимулират усвояването на тактилната грамотност.

С помощта на модерни електронни видеоувеличители от типа "затворена телевизия" слабовиждащите потребители могат да използват оптимално и най-нищожния процент съхранено остатъчно зрение; да



т; самостоятелно да попълват формуляри; да разглеждат снимки.

Центърът предлага актуална информация в достъпен формат за новостите в пенсионното осигуряване, здравето обслужване и социалното подпомагане. Всяка първа сряда от месеца на ползвателите гостуват представители от публичните институции. Непосредственият жив контакт премахва бюрократичните бариери, повишава гражданската култура, насърчава активното социално включване на хората със специфични потребности.

Психологическата помощ и подкрепа е насочена към преодоляването на негативните последици от загубата на зрение - стрес, самоизолация, срам, гняв, агресия, протекционистично или negliжиращо отношение. Психологът провежда разговори, беседи, тестове, консултации и тренинги за моделиране на поведението, за приемане и адаптация към зрителния дефицит, за изграждане на система от

компенсаторни механизми.

Специалистите от екипа работят с най-близкото обкръжение за осигуряване на стимулираща и подкрепяща среда.

Центърът предлага атрактивни идеи за свободното време - богата фонотека от "говорещи книги" с шедеври от българската и световната класика, съвременни заглавия, произведения на незрящи автори, периодика, учебници и ръководства.

Слепите играят карти, надписани на Брайл или в уголемен формат, ползват адаптирани за незрящи шахмат, табла, дартс.

За по-малко от две години, благодарение на делегирания от държавата бюджет и сътрудничеството на община Габрово, ЦСРИ е изцяло обновен, обзаведен с модерни офис мебели, екипиран с пълния спектър от тифлотехнически помощни средства, снабден със съвременни информационни и комуникационни технологии за обучение, рехабилитация и терапия на зрително затруднени потребители.

На 13 ноември – Световния ден на незрящите хора - центърът отвори вратите си за всички свои партньори, приятели и съмишленици от публичните институции, неправителствени организации, бизнеса и медиите.

Участниците в ателиетата по приложни изкуства аранжираха самостоятелна изложба от свои творби: изделия от естествени материали – кожа, дърво, текстил и хартия. Галерията предлага гердани, гривни, колиета и броеници, редом с габровски такъми, пунгии и цървули, сувенири и аксесоари, изработени в техниките "Макраме" и "Оригами", обединени от актуалния колорит на есента.

Стефка ПЕНЧЕВА

София

Радостни мигове в делника

Все още спрямо сляпо-глухите съществува неразбиране, пренебрежение и подигравателност от страна на държавата, обществото и немалко от обикновените хора. И именно затова 20 ноември 2009 г. бе по-различен от останалите делници.

В салона на Националното читалище на слепите "Луи Брайл" се проведе тържествено събрание на Регионалната организация на сляпо-глухите в София. Председателят на НАСГБ Димитър Парапанов връчи медал за особени заслуги на Спас Карафезов, председател на НЧС "Луи Брайл", в знак на признателност за съпричастието и съдействието, което той проявява към хората с това комбинирано увреждане. От своя страна г-н Карафезов подари на НАСГБ съвсем ново издание на книгата на Хелън Келър "Историята на моя живот", отпечатано на модерния брайлов принтер.



За трийсетината присъстващи радостните мигове продължиха с награждаването на успешно представили се членове на Регионалната организация на Седмия празник на специфичните възможности на сляпо-глухите през месец август 2009 г. в Пловдив. Димитър Парапанов награди с връчен брайлов часовник Ивалина Донова, спечелила златен медал в жанра класическо пеене. На Симеон Зарев бе връчен сребърен медал за индивидуално изпълнение в жанра народна музика. Той бе придружен с подарък - сгъваем бастун за слепи. Награда получи и Андрей Аврамов, заел трето място в дисциплината мятане на диск в първенството по лека атлетика.

Радостните мигове продължиха с поднасянето на скромни подаръци на членовете на РО София, навършили кръгли годишнини през 2009 година – Цветана Кошутанска, Иван Митин, Петър Тодоров, Тинка Каймакчийска, Александра Кузманова, Сибин Дружемиров и Георги Чернев.

Димитър Парапанов лично информира присъстващите за предстоящия протестен митинг на хората с увреждания против отнемането на досегашните придобивки за облекчаване на живота на хората в неравностойно положение. Беше поднесена информация и за предстоящото отчетно-изборно събрание на НАСГБ в края на месец ноември 2009 г. Не бе подминато и отбелязването на 200-годишнината от рождението на Луи Брайл – непризнат приживе, но чието дело е от изключително голямо значение за слепите и си остава единственото средство за писмена комуникация на сляпо-глухите.



На присъстващите членове на регионалната организация бяха раздадени помощи, дарени щедро от "Нестле" България АД – шоколадови десерти и шоколади LZ.
В късния есенен следобед тези по-особени хора, които не виждат и не чуват добре, си тръгнаха към вкъщи с чувството, че не са забравени и въпреки трудностите има смисъл да се живее.

Георги ЧЕРНЕВ

ЛИТЕРАТУРНИ СТРАНИЦИ 100 години от рождението на Никола Вапцаров

Вяра



работя,
живея
и стихове пиша
(тъй както умея).
С живота под вежди
се гледаме строго
и боря се с него,
доколкото мога.
С живота сме в разпра,
но ти не разбирай,
че мразя живота.
Напротив, напротив! -
Дори да умирам,
живота със грубите
лапи челични
аз пак ще обичам!
Аз пак ще обичам!
Да кажем, сега ми окачат
въжето
и питат:
"Как, искаш ли час да живееш?"
Веднага ще кресна:
"Свалете!
Свалете!
По-скоро свалете
въжето, злодеи!"
За него - Живота -
направил бих всичко. -
Летял бих
със пробна машина в небето,
бих влезнал във взривна
ракета, самичък,
бих търсил
в простора
далечна
планета.
Но все пак ще чувствам
приятния гъдел,
да гледам как
горе
небето синее.
Все пак ще чувствам
приятния гъдел,
че още живея,
че още ще бъда.
Но ето, да кажем,
вий вземете, колко? -
пшеничено зърно
от моята вера,
бих ревнал тогава,
бих ревнал от болка
като ранена
в сърцето пантера.

Какво ще остане
от мене тогава? -
Миг след грабежа



И още по-ясно,
и още по-право -
миг след грабежа
ще бъда аз нищо.
Може би искате
да я сразите
моята вяра
във дните честити,
моята вяра,
че утре ще бъде
живота по-хубав,
живота по-мъдър?
А как ще шурмувате, моля?
С куршуми?
Не! Неуместно!
Ресто! - Не струва! -
Тя е бронирана
здраво в гърдите
и бронебойни патрони
за нея
няма открити!
Няма открити!

Поетът символист Христо Ясенев

В началото



на XX век в историята на българската литература се появи едно ново литературно течение – символизъмът. То иде от Западна Европа, главно от Франция. Най-влиятелните френски поети - символисти бяха Пол Верлен, Бодлер, А. Рембо, Ст. Маларме. Техни последователи се оказват поетите ни Теодор Траянов, Николай Лилиев, Трифон Кунев, Димчо Дебелянов, Христо Ясенов и още някои големи имена в нашата поезия.

Един от тях, показал се като добър поет, е Христо Туджаров. Фамилното му име не е привлекателно и Антон Страшимиров го заменя с Ясенов - благозвучно и поетическо име.

Христо Ясенов е роден в Етрополе през 1889 г. в семейството на търговец, който още не е изоставил потурите и абата, но праща сина си в търговска гимназия да го подготви като вещ и образован търговец. Христо стои в училището от ден до пладне. Не го влече стопанската наука и напуска гимназията... Баща му е дълбоко обиден и го изоставя. Ясенов се записва в Рисувалното училище в София, завършва го и става учител по рисуване. Тук вече прописва и стихове. Попада в кръга на видни наши литературни творци. Стихотворенията му намират прием в някои литературни списания.

рашимиро



в. Силно влияние му оказват поетите символисти Николай Лилиев и Димчо Дебелянов, също и Емануил Попдимитров. Ясенов идейно вече принадлежи на символистите, навлиза в идейния им свят, усвоява поетическото им майсторство, възприема тяхното мирозрение. Като своите учители той създава увлекателни пейзажни творби, одухотворени, те увличат, те благоприятно въздействат на нашите мисли и чувства, разширяват представите ни.

Великолепно звучи стихотворението му "Златна есен, златни листа рони". Есенната картина, която рисува поетът е тясно свързана с настроението му, с преживяванията му:

Златна есен, златни листа рони,
цветен пурпур багри всеки клон,
дъхът скърби мойте небосклони
рухва бързо моят царствен трон.
През мъглата дребен дъжд ромони
и навява сънни самоти

аз съм морен, морен от погроми –
Бедна, майко, чуваш ли ме ти?

И така продължава нататък поетът – нахвърля с няколко щрихи природната картина и ето следва душевното му настроение, хармонично преляло в есенната природа.

Стихотворението е богато на изразни средства и с подбрани народни повторения. Открива се влиянието на Дебелянов: "И тихи пазви, тиха нощ разгръща" – Дебелянов. У Ясенов: "Златна есен златни листа рони.../Тъмна вечер, тъмни сенки стели/."

За кратко време Ясенов усвоява техниката на стихосложението, в зависимост от настроението, което иска да вложи в творбата си, подбира съответната ритмична стъпка, дължината на стиха и най-подходящите повторения:

Бог въздъхне уморен
и безтрепетно разкри
и безтрепетно разкри
ден безбрежен и студен.

Подобна постройка намираме у Н. Лилиев:

Тихият пролетен дъжд
звънна над моята стряха,
с тихия пролетен дъжд
колко надежди изгряха.

Като мнозина символисти Ясенов се обръща към далечното минало, увлича се в екзотиката му, вдъхновява го романтичното в миналите векове. Той се вижда като рицар, затворил се в своя рицарски замък, построен върху скали над урви, там е затворен в самотата си, но с висок дух изживява страданието си. Взира се той в кулите на изградените си представи за някой силен владетел, който в люта бран е изгубил кралството си. И поетът е изгубил много и плаче над изгубените си мечти. Но поетът-символист не може да остане завинаги в своя замък, разрушава го и от разрушената крепост остават пепел и камъни...

В стихотворението "И аз ще спя, и аз ще бдя..." се открива една непримиримост на поета със съществуващата действителност, един протест се изтръгва от гърдите му, готов е да води борба, но цялата изява на разбунтувалия се поет не страда от абстрактност, каквато се забелязва при някои други поети символисти.

Ясенов оставя светла следа и в любовната лирика - "Посвещение", "Маргарита", "Суламит" и др. В "Посвещение", както и в другите му любовни стихотворения, любовта е чиста, непорочна, лишена от всякаква еротика:

"Сложи главата си на моите гърди
и нека сън очите ти притвори"

Това им е всичкото докосване. Вечна пролет ги чака, простори, зеленина и път посипан с крин и перуники. Подобно докосване намираме и у Дебелянов, но по-иначе изразено, по-детайлно, по-оригинално: "Ръка ми вплела пламенна ръка/ и до сърце ми тъжен лик склонила."

В "Маргарита" любимата е все така лъчезарна, ефирна, но противоречива, изтъкана от противоположности, но той я приема такава, обича я без капка колебание. Ала и поетът се показва също такава противоречива личност. Тя е "пение и пролет / и падение и полет, и томление и смях, / и ридание и грях". Тя е близка и далечна, пробуждане и сън: "Аз те любя и забравен искам да те утеша..." В стихотворението "Суламит" се пренася в твърде далечното минало, говори за една девойка, по-дивна от най-прелестната принцеса, разкрита в най-чаровната приказка. Ясенов е чел най-вероятно разказа на Ал. Куприн "Суламит", от този вълшебник на художественото слово, творец на удивителните творби "Олеся" и "Гранатовата гривна". Суламит, това е момичето от палестинските лозя, една от последните

любовни страсти на юдейския цар Соломон.

Христо Ясенов се утвърждава като даровит поет. Той е нежен лирик, израснал сред големите наши поети-символисти. Той овладява художественото им майсторство – цялата образност на стиха – подвижен, лек, музикалността, звучните пълни рими, цялото му многообразие. Още с първия прочит стихотворенията му ни грабват, четат се леко, непринудено, пренасят ни в чародейния свят на поета Ясенов. И често се връщаме при него.

Минават години и човек се развива в дадена посока. Така е и с Христо Ясенов. Той не остава заключен завинаги в рамките на символизма. Заедно с Гео Милев и Людмил Стоянов приемат комунистическото убеждение. Ясенов става член на БКП, става неин агитатор, обикаля казармите и проповядва идеите на комунистическото общество, където човешките блага ще потекат като пълноводен поток. Снабдява лица и групи с оръжие.

Хората на изкуството са хуманисти. Те обичат хората и желаят тяхното добруване, готови са да им помогнат с каквото могат. И Христо Ясенов е човек на изкуството. Като поет, той е мечтател, втурва се към новото, като го възприема безкритично. Застава на барикадата, при дейците и симпатизантите на БКП.

От другата страна на барикадата са враговете на революционните движения. Едните искат власт, другите защитават властта, която притежават. И от двете страни се стреля, и от двете страни падат жертви. И Ясенов става жертва. Прекъсва се животът му, загива поетическият му талант, спрян е възходът му, българската литература губи един надежден поет, отишъл си от този свят на 36-годишна възраст в разцвета на творческите си възможности.

Костадин ПАПАЗОВ

СПОМЕНИ Жажда за живот

Спомените на Самуел ФАРХИ, събрани от Лальо ЦВЯТКОВ

/Продължение от брой 11/

Постъпването ми в Музикалната академия
(1936-1937 учебна година)

Когато бях в IX курс преподавателите в Института от време на време най-приятелски запитваха всеки ученик кой какво смята да прави, след като завърши. С учителите по хармония, немски език, Стайнов и други аз споделих желанието си да следвам в чужбина, тъй като научих, че във Виена съществувал някакъв еврейски Институт за слепи. Подобен институт за слепи във Виена е завършил ослепелият през войните брат на големия поет Теодор Траянов. Казва се Траян тъмен. И той поет.

По-горе аз казах, че фондът на Саронов даваше помощи на завършилите ученици. Когато подавах заявление за фонда на Саронов, аз пожелах да ми подарят акордеон, ако не се осъществи следването ми. В края на учебната година учителите се събраха да оформят успеха и поведението на учениците. Извикаха ме в съвета и ми казаха:

- Имал си намерение да следваш във Виена.

Отговорих им така:

- Аз имам намерение да следвам тук или във Виена, обаче не зная дали еврейските благотворителни дружества ще се съгласят да ме издържат.

Тогав давах държавни стипендии, но много трудно. Учителският съвет решава да пази парите за акордеон, та ако не следвам, да купят и ми дадат акордеон да свиря по ресторантите.

Отидох си за ваканцията вкъщи. Подадох заявление до Русенското еврейско благотворително дружество, което подпомагаше бедни студенти. В заявлението писах, че във Виена има еврейско училище за слепи. От дружеството ми отговориха, че не могат да поемат издръжката ми в чужбина.

Биха могли да поемат отчасти издръжката ми в София. И сумата, с която могат да ме подпомагат е 500

лева на месец.

Написах аз едно писмо до г-н ректора на Музикалната академия в София, в което го питах какъв е материалът, с който трябва да се явя на конкурсния изпит. Оттам ми отговориха много бързо и подробно за материала на всички инструменти, с които кандидат-студентите трябва да се явят на изпит. Моята специалност, разбира се, беше пианото. Имах за цел да стана учител по музика в Института за слепи в София, където да си изкарвам прехраната. Започнах да се подготвям за изпит още в Русе. В София пристигнах на 10 септември 1936 г. Продължавах да се подготвям сам и в София. Ходех и при Петко Стайнов да му свиря изпитния материал. Не ми вземаше пари за уроците. Преди да се явя на изпит подадох заявление до директора на Музикалната академия: "Г-н директор, моля Ви да бъда допуснат на конкурсен изпит по пиано. Завършил съм 9 курс на Държавния институт за слепи. Прилагам надлежните документи. С почит: Самуил Аврамов Фархи." Заявлението ми го написа на машина секретарката на ректора. Заявлението трябваше да бъде обгербвано с марка от 23 лева. Аз дадох парите на секретарката и тя вече ми го обгербва там.

Изпит в Музикалната академия

Изпитът ми по пиано беше на 25 септември, петък. Помня я тази дата. Татко ме заведе в академията на улица "Будапеща" (бившата "Тетевенска" 1), сградата до стръмните стъпала. Извикваха ни по номера. Дойде ред и на моя номер. Влизам в една стая. Поогледах се (аз нали виждам по малко), видях прозорците и стаята – широка и светла. Казах: "Добър ден!" Една ме хвана под ръка и ме заведе при пианото. Не знам коя професорка беше. Аз за пръв път се явях да свиря пред зрящи професори. Бях така на шише. Смутих се доста. За отбелязване е, че не познавах никой професор. После разбрах кои са били: Панка Пелишек, Тамара Янкова, Панчо Владигеров и Андрей Стоянов.

Застанах до стола и стоях прав. Казах ми:

- Седнете.

И аз седнах.

- Свирете сол мажор – каза ми жената.

Започнах да свиря гамата. По едно време ме спряха:

- Достатъчно.

След като ме прекъснаха на гамата, същата жена ме запита:

- А сега, какво ще ни изсвирите?

И аз казах:

- Подготвил съм I и II етюди от Черни, опус 299.

- Дайте най-напред I етюд.

Започнах да свиря и сбърках – спънах ми се пръстите. Свирях го донякъде и ме прекъснаха.

- А дайте сега II етюд.

Като започнах да го свиря, забелязах, че един от професорите дойде, застана зад мене и като че ли ми наблюдаваше пръстите. Ами аз изобщо така си бях смутен, повече от това не можеше да бъде.

Прекъснаха ми и етюда. На изпитите се свири обикновено малко. Етюдите не се изсвирват целите, понеже комисията няма време да ти изслуша целия материал. Женицата постоянно седеше от лявата ми страна. Тя не мръдна. Изглежда е била председателка на комисията.

- Дайте сега соната.

Изсвирих я и нея горе-долу донякъде и ме спряха. След това ми зададоха няколко въпроса: при кого съм се подготвял по пиано, колко време съм учил пиано, имаме ли богата нотна библиотека. Аз отговорих:

- При Петко Стайнов 7 години учих пиано. Читалището на слепите има много ноти.

И ме освободиха. Женицата пак ме поведе. Заведе ме до вратата, отвори ми, казах "довиждане" и татко ме пое. С него ходехме навсякъде. На квартира бяхме у леля ми (сестра на баща ми). Хранехме се на ресторанти, където намерехме. Най-важното засега беше да чакаме резултата, да кажат дали съм приет. След ден-два отидохме с баща ми да видим има ли ме в списъка на издържалите. Много народ. Аз останах настрана в дъното на коридора. Баща ми дойде при мен и рече:

- Приет си! Честито!

- Е, браво бе! – рекох аз много зарадван.

Записване

След приемането ми в Академията, следваше да се запиша. Баща ми случайно се запозна с един зрящ студент от Музикалната академия. Той ми попълни документите, необходими за моето записване. Направи ми впечатление един от въпросите в именника – откъде ще се издържам? И понеже баща ми не можа да каже точно думата, обясни на студента описателно и той написа: "издържа се от благодетели."

При професор Панчо Владигеров

В именника имаше още един въпрос - при кой професор ще уча пиано? Понеже не знаех имената на професорите, аз казах това, което бях чувал: Тамара Янкова.

Когато започнаха занятията в академията, прегледахме програмата, и разбрах кога професорката се занимава със студентите и отидох в стаята, където тя преподава. Татко ме заведе и ме остави. Наоколо непознат свят. Никой не ми говори и аз никому не говоря.

Влезе една жена и студентката, която свиреше на пианото спря да свири. Останалите настанаха от скамейките и се умириха. Станах и аз. Разбрах, че тази жена е именно Тамара Янкова. Тя се обърна към мене и ми каза: "Господин Фархи, аз имам много ученици и няма да мога да ви занимавам. Ще идете при професор Панчо Владигеров, той ви иска."

Попитах кога приема. Тя ми каза в понеделник и четвъртък, в три часа след обяд. И аз излязох.

В коридора срещнах един сляп колега от горните класове на академията – Сашо се казваше. Аз му казах какво ми е казала Тамара Янкова и той влезе в канцеларията. След малко излезе и каза: "Сами, въпросът е уреден, ще бъдеш при Панчо Владигеров."

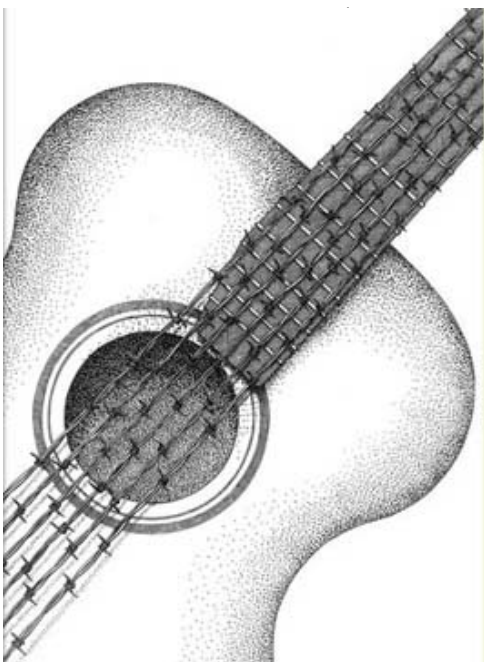
Тогава музикалното училище и консерваторията бяха в една сграда и се казваха Държавна музикална академия, среден и висш отдел, с един общ директор. Аз кандидатствах за средния отдел и го завърших. Имам средно музикално образование, а не висше. Днес двата отдела (средният и висшият) са разделени на Средно музикално училище "Любомир Пипков" и Държавна консерватория. След промяната на 10 ноември 1989 г. консерваторията пак се казва академия.

Обръщението към студентите в Музикалната академия е господа и госпожици, а не деца, момчета и момичета като в Института за слепи. Мен ми беше много чудно и смешно да ми казват господине.

Отидох в уречения ден в стаята, където Панчо занимаваше студентите. Нямахше никой и аз седнах да свиря на пианото. По едно време влезе човек непознат и аз спрях да свиря. (Аз никого не познавах тогава).

- На кого сте ученик? - запита ме непознатият с малко тъничък, между тенор и баритон, глас, с нежно, западноезично, френско "р". И аз му отговорих пълно:

при Панчо Владигеров.



Бях се досетил, че е той. А той ме потупа по рамото и ми каза:

- Добре, ти си мой ученик. Как се казваш?

- Самуил Аврамов Фархи.

А той:

- Добре, Фархи.

И започнахме да си приказваме за учебния материал по пиано - Какво съм свирил и какво ми предстои да уча. Уговорката ни беше следната - аз да си уча по брайловите ноти, а за него да нося същите ноти, печатани за зрящи хора или както се казва плоскопечатани на черно, за разлика от брайловия изпъкнал точков релефен шрифт.

Започнахме с етюдите от Черни, опус 299 и сонатите от Клементи. Тези ноти ги имаше и на Брайл.

Снабдяване с ноти

В Дружеството на слепите в София имаше цял шкаф брайлови ноти за пиано, подарени от директора на Института за слепи в Югославия. Името на директора беше Велко Рамаданович (с меко "л"). От тези ноти се ползваха ученици и студенти от Музикалната академия. Брайловите ноти в института бяха френско издание. Институтът ги купуваше от Франция, напечатани на Брайлова печатница. Нотите от Югославия също така бяха печатани на Брайлова печатница. В нашето училище за слепи имаше една старомодна Брайлова печатна машина, която едвам смогваше да напечата читанки за учениците. Зрящи ноти за Панчо Владигеров купувах от прислужника на академията бай Христо. Той имаше много ноти и ги продаваше на старо на половин цена. Взимаше ги от един стар руснак, вероятно белогвардеец.

(Следва)

ТВОРЧЕСКА ДЕЙНОСТ Хор "Академик Петко Стайнов" продължава активната си творческа дейност

И сега, след като беше разформиран преди 10 години от тогавашното ръководство на ССБ, поради липса на средства за издръжката му, хорът на слепите продължава активната си творческа дейност, благодарение и под ръководството на изключително дейния диригент Петър Матев.

Веднага, след като прекрати съществуването си като професионален хор на слепите към ССБ през 1999 г., хорът заработи, благодарение на учредената през същата година едноименна фондация, чиято единствена цел стана хор "Академик Петко Стайнов" да се запази и да продължи да работи със същия професионализъм, който поддържаше през дългите години богата музикална дейност – от 1935 г. Тази година се навършиха 10 години откакто диригентът Петър Матев и хористките Елка Андреева и Мария Попова решават и учредяват фондация "Хор академик Петко Стайнов". 10 години, през които хорът продължи да гради авторитет сред музикалните среди и да радва многобройните си почитатели. Това ставаше възможно, благодарение на не един спечелен проект, на желанието и всеотдайността, с които всички - ръководители и хористи - отдаваха своята енергия, както и на множеството добри приятели на тази уникална по рода си формация.

През тези години хорът реализира множество участия на българска и международна сцена, обогати репертоара си с множество произведения от различни музикални жанрове, показва на публиката творби от различни наши и чуждестранни автори.

Последните му прояви бяха два концерта, реализирани отново благодарение на спечелен проект "Нашата песен е за всички" - одобрен, финансиран и подпомогнат от Столична програма "Култура" на община София и с медийното партньорство на Българското национално радио.

Първият концерт по този проект се състоя на 17 ноември в училище "Луи Брайл" в София. В концерта участваха и групите "Весели момчета" и "Тийнс", които също са получили финансиране като равностойни участници в проекта. Хорът изпълни разнообразни по стила си творби - църковнославянски песнопения, български фолклор и хорове из опери.

На 26 ноември, в залата на музея "Земята и хората" се реализира концерт изцяло от църковнославянски

песнопения. В програмата бяха включени творби от Добри Христов, Борис Ибришимов, Дмитрий Бортнянский, А. Струмски, А. Архангелски и други.

Многобройната публика реагира с бурни аплодисменти на изпълненията на солистите Радостин Георгиев - бас и Нели Стойчева - сопран. И верни на себе си, и като поредно доказателство на своя професионализъм, за кой ли път, незрящите изпълнители изправиха залата на крака и нямаше как да откажат на публиката изпълнение на "бис".

В този, по мое мнение, изключително силен концерт присъстваше неизменната молитва на всички християни "Отче наш", а в самия край, като много естествен негов финал, прозвуча гръмко "Многая лета".

За впечатленията на публиката можеше да се съди и по факта, че след края на концерта, много от присъстващите изяха желание да закупят издадени дискове със записи на изпълнения на хора. Сред многобройната публика имаше представители на Министерството на културата, Агенцията за хората с увреждания, композитори и диригенти.

Такива прояви са доказателство, че когато е налице огромно желание, всеотдайност и любов към изкуството, всички пречки и бариери са преодолими.

Марина ПЕТКОВА

ЮБИЛЕЙ Иван Крумов на 75 години

За него е имало квалификации като: "бонвиван" и "турист", "номенклатурчик" и "сталинист". На мен пък ми се струва, че той беше сякаш най-смелият и радикален реформатор на Съюза на слепите в България през годините на прехода. Той се опита да превърне това сдружение в модерна правозащитна организация, издържаща се посредством разработването и защитата на проекти пред български и чуждестранни донори. Иван Крумов завари ССБ почти превърнат в производствена фирма, загърбил поради това в голяма степен важни свои приоритети, посочени в неговия устав. Без колебание и без бавене той отдели производствено-стопанската дейност в самостоятелен юридически субект и го хариза светкавично на експлицитния депутат д-р Петър Стайков, за да трупа последният черни точки и всякакви негативи от този непосилен за него мениджмънт. Не се изкуши и за миг като колегите си Янаки Градев, Иван Ганев и Васил Долапчиев да се прави и на генерален директор, въпреки икономическото си образование, въпреки многото бонуси, придружаващи тази атрактивна позиция.

През месец декември тази година Иван Крумов навършва една доста кръгла годишнина. Тогава негови близки, колеги по работа и съдба, приятели и съмишленици ще го поздравят по случай 75-годишния му юбилей. Той е роден на 19 декември 1934 г. в плевенското село Подем. Основното си образование завършва в родното си село, а средно в Първа мъжка гимназия "Александър II" в Плевен. Иван Крумов продължава обучението си във ВИИ "Карл Маркс" - София (сега Университет за национално и световно стопанство) по специалността финанси и кредит, където успешно се дипломира.

След завършване на висшето си образование започва работа като финансов ревизор в Плевен. От 1963 до 1970 г. Иван Крумов е на работа като платен секретар на Общинския комитет на Българската комунистическа партия (БКП) в с. Подем. Едва само на 36 години, още в младежка възраст, е пенсиониран поради силно влошено зрение в резултат на прогресиращата пигментна дегенерация (кокоша слепота). През същата тази съдбоносна 1970-а година става и член на Съюза на слепите в България (ССБ).

Но само след една година отново започва работа като платен партиен работник и този път равнището е доста по-високо - в организацията на БКП на Плевенския окръжен кооперативен съюз. А от 1977 до 1985 г. той е председател на Контролния съвет на същия кооперативен съюз и ръководител на контролния му блок.

Почти цели три десетилетия Иван Крумов участва активно в работата на централните ръководни органи на Съюза на слепите в България.

На VII конгрес на ССБ, състоял се през 1976 г. е избран за член на Централния съвет, а през 1977 г. и за член на неговото Бюро. На VIII и IX конгреси е преизбиран за член на тези два управителни органа.

На Х извънреден конгрес на ССБ Иван Крумов е избран за председател на ССБ, на XI (1994 г.) е преизбран на този пост.

От 1 януари 1986 до 18 май 1990 Иван Крумов е директор на ПП "Успех" Плевен. През този период според него числеността на персонала в предприятието нараства неколкостранно, разкриват се и два производствени филиала в градовете Долни Дъбник и Враца. В предприятието се внедрява електронизирана линия за производство на шлаух на много високо технологично равнище. Построява се и образцово обзаведено работническо общежитие.

През пролетта на бурната 1990-а, след Спас Карафезов, Янаки Градев и Недко Недев, Иван Крумов е сполетян от вот на недоверие от "подопечния" му трудов колектив. Но за разлика от споменатите трима, съдбата към него е страхотно благосклонна и иронична и през месец май тя го издърпва на най-високата властова позиция в ССБ. Делегатите на Десетия извънреден конгрес си го харесват за председател, след като Боян Чонос се отказва временно от тази висока чест.

Г-н Иван Крумов, с огромния си управленски опит, се оказва невероятно подходящ кадър за ССБ през тежките преходни времена. Не без основание Иван Крумов е смятан за може би най-брилянтния управленец сред председателите на Съюза на слепите през последните няколко десетилетия. С невероятно търпение и компетентност той се запознаваше с проектите на всички съюзни нормативни и поднормативни документи. Винаги добре подготвен за многобройните маратонски заседания на Изпълнителния и Централния съвети. И едно друго негово чудесно качество на модерен мениджър – председателят Крумов умееше да работи в екип. През периода май 1990 – юли 1998 г., когато ССБ се оглавява от Иван Крумов, както вече се каза по-горе, производствено-стопанската дейност на Съюза на слепите в България се отделя и обособява в самостоятелно търговско дружество. Естествен приоритет на организацията стават правозащитните функции. Поставя се началото на финансиране на дейността на ССБ и неговите поделения, посредством разработване и защита на проекти пред вътрешни и външни институции. Сам Иван Крумов лично участва в разработката и управлението на няколко проекта, които получават финансиране от българската държава и от чуждестранни донори. С негова помощ и подкрепа се разкриват и първите дневни центрове за рехабилитация в София, Стара Загора, Варна и Сливен. Центърът за рехабилитация в Пловдив разширява неколкостранно материално-техническата си база, разкриват се и се оборудват нови 10 учебни кабинета.

Председателят Крумов имаше куража сериозно да диференцира възнагражденията на съюзните председатели на трудов договор в зависимост от тяхната работа по осигуряване на пари и помощи за организациите им. Той не се страхуваше дори и понякога да ги наказва, СИРЕЧ, ДОБРЕ БОРАВЕШЕ С МОРКОВА И ПРЪЧКАТА...

Иван Крумов от 1990 до 1993 г. е генерален секретар, а от 1993 до 1997 г. е вицепрезидент на Съюза на слепите в Европа. В периода 1997-1998 г., за година и половина, е член на Бюрото на този съюз.

Благодарение на тези си международни роли, 8 години той активно проучва на място чуждестранния опит в областта на рехабилитацията и професионалната реализация на хората с нарушено зрение. И точно заради тези доста полезни занимания на Иван Крумов за българските невидящи негови критици му прикачиха и двете прозвища "турист" и "бонвиван".

Във връзка с 65-годишнината на Иван Крумов и за значителен принос в развитието на организираното движение на слепите в България през 1999 г. Централният съвет на ССБ му присъжда званието "Почетен член на Съюза на слепите в България". И въпреки това високо звание, предполагащо оттеглянето му вече в съвсем заслужена почивка, на 31 октомври 2002 г. Общото събрание на пълномощниците на Съюза на слепите в България избира Иван Крумов за член на своя Управителен съвет, където продължава да работи до юли 2006 година с присъщата за него неуморимост и отговорност.

Неговите приятели, колеги и добри познати го знаят и като сладкодумен разказвач на вицове и неуморим купонджия, разпъващ понякога и акордеона. Съюзните дейци, негови съвременници, познават Иван Крумов най-вече като неизтощимия председателстващ маратонските заседания на Централния и Изпълнителния съвет през първите няколко преходни години. Макар да минаваше за твърд и непреклонен човек (някои не без основание го наричаха "Железния"), твърде доброто му чувство за хумор почти никога не го напускаше. И тъкмо това чувство много му помагаше в комуникациите му с представители на различни институции, сдружения и партии.

С многогодишната си дейност като председател на ССБ г-н Иван Крумов в голяма степен също

потвърди очакването на президента Жельо Желев, че и екскомунистите също могат да бъдат сериозни реформатори. Наистина за 8 години той не можа изцяло и дълбоко да реформира Съюза на слепите в България, но постави началото на неговата ускорена нормализация и деградация. За съжаление, председателите след него, включително и реформаторът Ганев, се втурнаха да подражават на Янаки Градев (нещо като: "без Градев, по градевски"), което забави изгледа и в ССБ прехода с години. Твърди се, сякаш с доста голямо основание, че до всеки успял мъж стои винаги и една жена. Повече от 56 години плътно до Иван Крумов стои учителката по френски език Златка Крумова. Тя е отзивчив асистент и съветник на своя амбициозен съпруг.

Дори в последните 5-6 години тази изумителна брачна двойка вече целогодишно стриктно спазва призива на Жан Жак Русо: "Назад към природата!". И да си призная нещо твърде лично, Иван Крумов е един от тримата Ивановци (другите са Иван Димитров от Варна и Иван Коджабашев от Пловдив), чийто заразителен пример за природосъобразен начин на живот се готвех цели 20 години да последвам и аз, като заживея на село, сред изобилие от растения, дървета и храсти.

Юбилеите обикновено са повод и за равностметка на извървения път - на постигнатото и пропуснатото, на плануваното и неосъщественото. Иван Крумов има сериозно основание да е удовлетворен от себе си, от постигнатото и осъщественото в досегашния му твърде активен живот, живот на много високи обороти. Да му пожелаем, всички ние - приятели, колеги, познати и читатели - дълголетие, много здраве, изобилна продукция от селскостопанските му занимания - и несекваща виталност!!!

Ангел СОТИРОВ